

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо посилення заходів безпеки пасажирів при здійсненні приміських та міжміських пасажирських перевезень».

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроєкту

Як всім відомо, вранці 7 грудня 2021 року біля села Брусилів сталася жахлива ДТП – вантажівка врізалася у маршрутку Чернігів – Сосниця. Внаслідок аварії загинули щонайменше 13 людей, а ще 7 отримали важкі травми. Проте, експерти в галузі дорожнього руху впевнені, що таких важких наслідків можливо було б уникнути, якби автобус, що здійснював міжміських маршрут, був обладнаний хоча б мінімальними засобами пасивної безпеки, такими як ремені безпеки, а водій та пасажир при здійсненні автобусом руху бути пристебнуті ременями безпеки.

Одним з найбільш дієвих заходів щодо захисту водія та пасажирів від травм під час зіткнення є встановлення та використання ременів. Це випробуваний засіб, що дозволяє зберегти людські життя і знизити ступінь травматизму, тому при пересуванні на автотранспортному засобі водій та всі пасажир повинні бути пристебнуті ременями безпеки.

Щорічне дослідження “Рівень користування ременями безпеки серед водіїв у містах України у 2020 році”, яке провів ГО “Vision Zero” спільно з Центром демократії та верховенства права в рамках Кампанії “За безпечні дороги”, дійшло до висновку, що лише кожен четвертий водій у великих містах користується ременями безпеки. Тобто, рівень пристібання ременями безпеки складає 26,04%. Таке відношення водії та пасажирів до засобів пасивної безпеки й призводить до тих ДТП зі смертельними наслідками, яких можна було б уникнути завдяки користуванню ременями безпеки.

У жовтні 2020 року Учасники Кампанії “За безпечні дороги” провели дослідження у 24 містах (21 обласні центри України, Києві, Сєвєродонецьку Луганської області та Маріуполі Донецької області. Метою дослідження було визначити, який відсоток водіїв в Україні насправді користується ременями безпеки та чи змінився він за попередній рік. Для цього використали метод спостереження: так проінструктовані волонтери Кампанії зібрали інформацію про 33701 водія. Усі вони мали би бути пристебнутими за кермом: користування паском для водіїв і пасажирів – пряма вимога Правил дорожнього руху.

Тим часом в усіх досліджених містах від 52% до 85% не пристібаються під час поїздки. Найчастіше ця цифра складає 70-80%, такі показники мали 12 досліджених міст.

Гірша ситуація складається на міжміських та приміських (протяжністю більше 30 кілометрів) автобусних маршрутах. Зазвичай, пасажирські автобуси на цих маршрутах з кількістю дев'ять та більше місць (включаючи місце для водія) взагалі не обладнані ремнями безпеки. А з врахуванням того, що швидкість руху та позаміських та міжміських дорогах та автошляхах зазвичай перевищує 100 кілометрів на годину, з-за нехтування мінімальними засобами безпеки, наслідки дорожньо-транспортних пригод можуть бути невідворотними.

За даними ВООЗ, реміні безпеки знижують ризик смерті водія та пасажирів на 45-50%, а ризик травмуватися – на 20-45%. Пасажирам на задніх сидіннях ремінь гарантує підвищення захисту від незначних травм до 75%. Тобто, лише пристебнувши ремінь безпеки, можна уникнути багатьох смертей внаслідок ДТП, а також травм.

Ремінь безпеки сам по собі є найефективнішим пристроєм транспортного засобу, здатного зменшити тяжкість пошкоджень водія та пасажирів при дорожньо-транспортних пригодах. Стаття 7 Віденської Конвенції про дорожній рух 1968 року каже: «Використання ремнів безпеки є обов'язковим для водіїв та пасажирів механічних транспортних засобів, що займають місця, обладнані такими ремнями, крім тих випадків, коли винятки передбачені місцевим законодавством».

Нехтування ремнями безпеки є одним з основних факторів ризику смертності та травматизму внаслідок ДТП для людей, які перебувають у транспортних засобів. Серед них більшість смертельних випадків у внаслідок аварії припадає на частку пасажирів, які не були пристебнуті ремнями безпеки у момент зіткнення. Крім того, в у разі лобового зіткнення ймовірність отримання травм голови пасажирами, які не використовують реміні безпеки, є дуже високою.

Дослідження, що проводяться по всьому світу з 1960-х років, переконливо продемонстрували, що реміні безпеки рятують життя, якщо вони правильно надіті і добре підігнані. Огляд досліджень ефективності ремнів безпеки показав, що їх використання знижує **ймовірність загибелі на 40–50% для водіїв та пасажирів на передніх сидіннях та приблизно на 25% пасажирів на задніх сидіннях**. Докладніший аналіз показує, що реміні безпеки найбільш ефективні при лобових зіткненнях та сходах з дороги, коли висока

ймовірність викиду людей, якщо вони не пристебнуті ременями безпеки.

Наприклад, ефективність ременів безпеки для запобігання смертельному результату становить приблизно 50% при зіткненнях, які б інакше призвели б до смерті людей, що перебувають у машині. За оцінками, використання ременів безпеки, наприклад, запобігло близько 15 200 смертей у Сполучених Штатах у 2004 році. Якби у 2004 році у Сполучених Штатах Америки всі пасажирів транспортних засобів, починаючи з 4-річного віку використовували ремені безпеки, то вдалося б урятувати 21 000 життів (тобто ще 5 800 людей залишилися б живими).

З врахуванням зазначеного, автор законопроекту переконаний, що на сьогодні виникла нагальна необхідність підсилення безпеки водія і пасажирів, особливо на міжміських та приміських (більше 30 кілометрів) маршрутах, шляхом встановлення перевізникам зобов'язань використовувати на таких маршрутах автобуси, в яких всі пасажирські місця обладнані ременями безпеки, встановлення відповідальності перевізника за невиконання цієї вимоги, встановлення обов'язку водієві контролювати, щоб всі пасажирів, що перебувають в автобусі, були пристебнуті, та ін.

2. Цілі та завдання прийняття законопроекту

Підсилення безпеки водія та пасажирів при здійсненні автобусних приміських та міжміських перевезень шляхом зобов'язання перевізників обладнати пасажирські автобуси на приміських та міжміських маршрутах ременями безпеки, встановлення обов'язків водію та пасажирів користуватись такими ременями безпеки, та встановлення відповідальності перевізників за невиконання вимог Закону в цій частині.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про автомобільний транспорт» з метою посилення заходів безпеки водія та пасажирів при здійсненні приміських та міжміських автомобільних перевезень.

4. Стан нормативно-правової бази

Нормативно-правову базу в сфері правового регулювання становлять Конституція України, Закон України «Про автомобільний транспорт», «Про дорожній рух» та ін.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту підсилить безпеку водія та пасажирів при здійсненні автобусних приміських та міжміських перевезень шляхом зобов'язання перевізників обладнати пасажирські автобуси на приміських та міжміських маршрутах ременями безпеки, встановлення обов'язків водію та пасажирам користуватись такими ременями безпеки, та встановлення відповідальності перевізників за невиконання вимог Закону в цій частині.

Народний депутат України

О.А. Дубінський

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Дубінський Олександр Анатолійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000097D2D00CE2B7D00
Дійсний до: 24.12.2021 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 300д9/2-2021/384768 від 10.12.2021

754122